

OPRACOWANE PRZEZ NARODOWĄ KOMISJĘ RODZICÓW DO
SPRAW PRZEDSZKOLI (FUB) 2012

Przewodnik dla rodziców dotyczący
komisji rodziców do spraw przedszkoli

Współdział rodziców w przedszkolu

**Rodzice stanowią
dla przedszkola
ważny kapitał**

Wstęp:

*„Społeczeństwo, które ceni swoje dzieci,
musi dobrze zadbać o ich rodziców.”*

Czym jest lokalna komisja rodziców? Dlaczego ważne jest, aby taka komisja była w każdej gminie? Jak to się robi?

Komisja rodziców do spraw przedszkoli (FUB) jest organem krajowym oraz nadrzędnym. Chcemy zainicjować utworzenie lokalnych komisji rodziców we wszystkich gminach w kraju. Zaangażowanie rodziców dzieci przedszkolnych w wewnętrzne życie i rozwój przedszkola jest korzystne, potrzebne i ważne. FUB uważa, że rodzice wspólnie mogą mieć znaczący i decydujący głos docierający do władz i polityków w ważnych kwestiach przedszkolnych.

FUB została założona 1. sierpnia 2010 roku i powołana przez Króla na posiedzeniu rady ministrów na okres czterech lat i składa się z przewodniczącego, pięciu członków oraz aktywnego zastępcy członka. Komisja może reprezentować rodziców w całym kraju przy okazji różnych prac i konsultacji społecznych.

Celem nadrzędnym komisji jest promowanie współpracy między przedszkolem a domem, żeby wszystkie dzieci przedszkolne miały dostęp do jak najlepszej oferty. Dobra współpraca może wyrównać różnice społeczne i przyczynić się do łagodnego przejścia z przedszkola do szkoły. FUB ma też dbać o interesy rodziców w kontekście

przedszkola i chce wspierać zaangażowanie rodzicielskie i wpływ rodziców – na przedszkole, między innymi poprzez udzielanie informacji i wskazówek rodzicom.

Gmina jest w pełni odpowiedzialna za przedszkola, zarówno w kwestii finansowania, rozmieszczenia, jakości oraz programu. Dlatego ważne jest, żeby jasny i wyraźny głos rodziców miał wpływ na miejsce budowania przedszkoli, jakość oferty oraz na ilość środków przydzielonych na działanie przedszkoli.

Przez współpracę między rodzicami a pracownikami przedszkoli, jakość oferty się poprawia, a najważniejsze, co społeczeństwo może dziś dać dzieciom, to przedszkola wysokiej jakości.

Powodzenia w pracy!

Oslo, 2012

Komisja rodziców do spraw przedszkoli
Lena Jensen
przewodnicząca

Przedszkole, we współpracy i porozumieniu z domem, ma dbać o potrzeby dziecka związane z opieką i zabawą, promować naukę i wychowanie jako podstawę wszechstronnego rozwoju.

Co mówi ustawa przedszkolna?

PARAGRAF USTAWY PRZEDSZKOLNEJ OKREŚLAJĄCY CELE

W § 1. ustawy przedszkolnej: Cel, ustęp pierwszy, napisano:

Przedszkole, we współpracy i porozumieniu z domem, ma dbać o potrzeby dziecka związane z opieką i zabawą, promować naukę i wychowanie jako podstawę wszechstronnego rozwoju. Przedszkole ma opierać się na podstawowych wartościach dziedzictwa i tradycji chrześcijańskiej i humanistycznej, takich jak szacunek do wartości człowieka, do przyrody, jak wolność intelektualna, miłość bliźniego, przebaczenie, równość i solidarność, wartości wyrażające się w różnych religiach i światopoglądach, które zakorzenione są w prawach człowieka.

Pierwsze zdanie podstawy prawnej, w praktyce oznacza, że wszelka praca dotycząca dziecka przedszkolnego ma być wykonywana we współpracy i porozumieniu z domem.

To, w jaki sposób przedszkola wypełniają wymogi stawiane przez ustawę w paragrafie określającym cele, różni się w zależności od przedszkola. Każde przedszkole powinno mieć strategię, według której zapewni i zadba o współpracę z rodzicami.

PARAGRAF DOTYCZĄCY PROGRAMU

W ostatnim akapicie § 2 ustawy przedszkolnej, Program, napisano:

na podstawie planu ramowego przedszkola, komisja współpracy każdego przedszkola ma ustalić plan roczny działalności pedagogicznej.

Rodzice mają więc, poprzez swoich przedstawicieli w przedszkolnej komisji współpracy, ustawowe prawo do uczestnictwa w ustalaniu pedagogicznego planu rocznego przedszkola.

POSTANOWIENIA USTAWY PRZEDSZKOLNEJ NA TEMAT WSPÓŁDZIAŁANIA RODZICÓW

W § 4 ustawy przedszkolnej, pod tytułem: Rada rodziców i komisja współpracy, napisano:

Każde przedszkole ma mieć radę rodziców oraz komisję współpracy, które mają zapewniać współpracę z domem rodzinnym dziecka.

Rada rodziców składa się z rodziców/opiekunów dzieci i ma dbać o ich wspólne interesy oraz przyczyniać się do tego, aby współpraca pomiędzy przedszkolem a grupą rodziców tworzyła przyjazne środowisko przedszkolne. Jeśli w rozporządzeniu dotyczącym § 15 ustalono kwotę maksymalną opłat ponoszonych przez rodziców, jedynie rada rodziców może wyrazić zgodę na wprowadzenie opłat wyższych, niż ustalone.

Komisja współpracy ma być organem doradczym, koordynującym i ułatwiającym kontakt. Komisja współpracy składa się z rodziców/opiekunów oraz pracowników przedszkola tak, aby każda grupa była reprezentowana w równym stopniu. Właściciel przedszkola też może na własne życzenie uczestniczyć, ale nie może mieć większej liczby reprezentantów niż pozostałe grupy.

Właściciel przedszkola musi zadbać o to, aby istotne sprawy były prezentowane radzie rodziców i komisji współpracy.

Ustawa przedszkolna ustala, że we wszystkich przedszkolach ma być rada rodziców i komisja współpracy, ale Ustawa nie nakazuje powołania komitetu rodzicielskiego (FAU), jak robi to Ustawa o szkolnictwie w stosunku do szkół.

Ustawa nie daje też żadnych podstaw do utworzenia lokalnych komisji rodziców dzieci przedszkolnych w każdej gminie. Krajowa Komisja Rodziców do spraw przedszkoli, FUB, ma jednak ambicje, żeby utworzyć lokalne komisje rodziców we wszystkich gminach w kraju, i chce być siłą napędową do osiągnięcia tego celu.

Czym jest lokalna komisja rodziców?

LOKALNA KOMISJA RODZICÓW

Większe gminy o dużej ilości przedszkoli, muszą ustalić, jaka będzie najkorzystniejsza liczba przedstawicieli wchodzących w skład komisji rodziców. Komisją liczącą wielu członków może być trudno skutecznie zarządzać. Poza tym, należy stworzyć warunki do tego, żeby skład lokalnej komisji FUB był reprezentatywny dla różnych rodzajów przedszkoli w gminie.

Lokalną komisję można powołać na wiele sposobów:

- z inicjatywy samych rodziców
- przez gminę w osobie na przykład starosty i/lub przewodniczącego rady miasta
- z inicjatywy lokalnych "aktywistów"

Więcej na temat składu komisji znajdziesz na stronie 14.

KTO MA ZASIADAĆ W LOKALNEJ KOMISJI RODZICÓW?

Członków lokalnej komisji można wybrać spośród przedstawicieli rodziców zasiadających w komitetach rodzicielskich różnych przedszkoli (FAU) lub w komisjach współpracy (SU).

Członkowie lokalnej komisji powinni zostać wybrani przez radę rodziców przedszkola.

Dlaczego jest to ważne?

LOKALNA KOMISJA RODZICÓW JEST WAŻNA, PONIEWAŻ:

- rodzice reprezentują głos dziecka w przedszkolu
- rodzice mogą ustalać tematy, które należy przedyskutować, również takie, których inni mogą nie zauważać
- wypełnia § 1. ustawy przedszkolnej pod tytułem: Cele
- zapewnić taką samą jakość dla wszystkich, we wszystkich przedszkolach w danej gminie
- może niwelować nierówności społeczne
- dobra współpraca między rodzicami a pracownikami przedszkola ma wpływ na jakość, którą otrzymują dzieci, co z kolei znajduje odbicie w nauce i rozwoju dziecka udziela głosu rodzicom

Głos rodziców, zwłaszcza rodziców dzieci przedszkolnych, jest zazwyczaj słabo słyszalny. Poprzez lokalną komisję rodziców, rodzice dzieci przedszkolnych mogą wynieść swój głos na poziom gminy i nadać mu mocy, między innymi, żeby zwiększyć możliwość wpływu rodziców na rozwój sektora przedszkolnego.

Rodzice różnią się między sobą, tak jak większość ludzi, i mają różne potrzeby i punkty widzenia. Jest jednak coś, co jest wspólne dla wszystkich rodziców i jest ważnym argumentem przemawiającym za utworzeniem lokalnej FUB przez gminę.

Wspólne dla wszystkich rodziców w stosunku do własnego przedszkola są:

- Jakość
- Bezpieczeństwo
- Godziny otwarcia
- Program/profil przedszkola

Wszystkie lokalne FUB powinny mieć wspólny fundament do pracy i tym fundamentem powinno być dobro dziecka. Lokalna FUB może być wtedy wspólnym forum i miejscem wysłuchania rodziców dzieci przedszkolnych, oraz organem, gdzie rodzice razem z administracją gminną mogą znaleźć rozwiązania korzystne dla dzieci przedszkolnych. Patrząc pod tym względem, lokalna komisja FUB będzie też głosem mówiącym w imieniu rodziców dzieci przedszkolnych w gminie.

Dla administracji gminnej i polityków lokalnych, istnienie zorganizowanej grupy rodziców jako partnera czy strony, do której można się odnieść może być bardzo korzystne.

ZAANGAŻOWANIE RODZICÓW

Wzrasta zaangażowanie rodziców w kwestie jakościowe i programowe. Po tym, jak zapis dotyczący prawa do miejsca w przedszkolu został uchwalony w ustawie przedszkolnej, a w Norwegii niemal każde dziecko ma miejsce w przedszkolu, rodzice już nie muszą tracić czasu i energii na znalezienie miejsca w przedszkolu dla swojego dziecka. Uwaga rodziców skupia się w coraz większym stopniu na programie i jakości przedszkola. Jest to pozytywne i w rezultacie rodzice co raz częściej poszukują lepszej jakości. Zaangażowanie rodziców oraz ich zainteresowanie kwestią jakości oferty przedszkolnej jest istotne, i rodzice powinni wykorzystać swój głos aby ten przekaz popłynął do osób odpowiedzialnych za gminę oraz tych wybranych przez obywateli.

Jak to się robi?

Czy inicjatywa powinna wypłynąć z gminy, czy od rodziców? Może nie jest najważniejsze, kto zainicjuje powstanie lokalnej komisji rodziców, ale że taka komisja powstanie. Umocowanie lokalnej komisji rodziców w administracyjnym i politycznym zarządzie gminy ma ogromne znaczenie. Jeśli to gmina wychodzi z inicjatywą utworzenia lokalnej komisji rodziców, takie umocowanie już jest. Jeśli to sami rodzice chcą utworzyć lokalną komisję, warto poprosić o spotkanie z kierownictwem gminy w początkowej fazie procesu, aby nawiązać kontakt, a z czasem rozwinąć współpracę. To, że gmina przychyli się do inicjatywy rodziców i nada komisji rodziców tę wiarygodność, która jest jej potrzebna od samego początku, ma ogromne znaczenie dla dalszego rozwoju komisji.

Ważna jest konstruktywna współpraca między komisją rodziców a administracją gminy. Komisja rodziców powinna być aktywna nie tylko wtedy, kiedy trzeba zawalczyć o jakąś sprawę, ale należy umożliwić przeprowadzenie procesów, w których rodzice i gmina mogą z góry pracować razem, a rodzice odczuć, że rzeczywiście współdziałają. Między innymi, rodzice powinni zaangażować się w sprawy programowe i wgłębić się w pedagogiczne i społeczne zadania przedszkola. Partnerzy mogą wspólnie zdefiniować taki program dla lokalnej komisji FUB, który spowoduje zaangażowanie rodziców. Współpraca musi się cechować równowagą, gdzie każda ze stron zasiada do stołu rokowań wnosząc jakieś sprawy. Aby współpraca między stronami się powiodła, administracja gminna musi być otwarta na współpracę i musi do niej zaprosić. Dobrym początkiem przyszłej współpracy może być wyjaśnienie wzajemnych oczekiwań i tego, czym jest wzajemny szacunek.

Administracja gminna pełni istotną rolę w tworzeniu warunków do zaangażowania i zapraszania rodziców do lokalnej komisji FUB. Idealnie byłoby nawiązać współpracę trójstronną: rodzice – administracja gminna – lokalni politycy, gdzie wszyscy rzeczywiście byliby stronami i występowali z inicjatywami.

Współpracę najlepiej nawiązać w "czasie pokoju" i ustalić wspólne miejsce spotkań, ich częstotliwość i kalendarz oraz zapewnić sprawny przepływ informacji. Trzeba jasno ustalić procedury rozpowszechniania informacji w gminie, aby ważne informacje ze strony administracji gminnej docierały do rodziców poprzez radę rodziców i/lub komisję współpracy SU. Na przykład, administracja gminna może opracować oficjalne pismo na temat lokalnej komisji FUB, które są wysyłane do wszystkich nowych rodziców posiadających dzieci w przedszkolu aby zapewnić, że wszyscy otrzymają te same informacje.

Korzystnie jest zbudować silną organizację w taki sposób, żeby sam organ i współpraca nie były zależne od konkretnych osób. Administracja gminna może pełnić rolę gwaranta ciągłości prac lokalnej komisji FUB, ale nie mieszając się w prace wewnętrzne komisji.

Oprócz tego jest istotne, żeby ustalić jakieś punkty styczne między komisją FUB a politykami, żeby lokalna komisja FUB osiągnęła poziom polityczny.

CO MOŻESZ ROBIĆ JAKO RODZIC?

Rodzice, którzy chcą podjąć inicjatywę do utworzenia lokalnej komisji rodziców, mogą na przykład działać w ten sposób:

- Skontaktuj się ze starostą i/lub z osobą odpowiedzialną za przedszkola w gminie i poproś o spotkanie, na którym przedyskutujecie plan utworzenia lokalnej komisji.
- Wyślij zaproszenie do wszystkich przedstawicieli komisji współpracy SU przedszkoli gminnych i prywatnych i zaproś na spotkanie informacyjne dotyczące zaplanowania lokalnej komisji rodziców.
- Możesz wypożyczyć lokal na spotkanie od gminy, na przykład w ratuszu albo w innym budynku użyteczności publicznej, na przykład w szkole czy przedszkolu i zaproś osoby odpowiedzialne za przedszkola w gminie, starostę i/lub przewodniczącego rady miasta.
- Zadbaj o to, żeby spotkanie informacyjne wykorzystać w celu zwerbowania jak największej liczby członków do lokalnej komisji, i przygotować już miejsce i datę pierwszego spotkania tworzącej się komisji.

Co można osiągnąć?

Rodzice chcą sobie oferty przedszkolnej o wysokiej jakości. Rodzice, poprzez swoje zaangażowanie, mogą przyczynić się do wzrostu jakości, zadając pytania, stawiając żądania i występując z propozycjami na temat programu i prowadzenia przedszkola.

WSPÓLNIE PODEJMOWAĆ SPRAWY DOTYCZĄCE PRZEDSZKOLA
Kiedy rodzice i pracownicy wspólnie poruszają sprawy dotyczące przedszkola, nadaje do sprawom o wiele większy ciężar i status u lokalnych polityków.

W ramach lokalnej komisji rodziców będzie rodzicom dzieci przedszkolnych łatwiej dotrzeć na poziom gminny, na przykład w kwestii budżetu, planów rocznych, zatrudnienia czy korzystania z usług pracowników tymczasowych. To może jeszcze bardziej wzmocnić wpływ rodziców na rozwój sektora przedszkolnego

INICJATYWA RZĄDOWA W SPRAWIE PRZYSZŁYCH PRZEDSZKOLI
W ramach prac wstępnych (NOU 2012:1: W interesie dziecka) do Inicjatywy rządowej w 2013 dotyczącej przyszłych przedszkoli napisano:

Zakłada się, że gminna/lokalna komisja rodziców mogłaby korzystnie wpłynąć na rolę rodziców w rozwoju przedszkola na poziomie lokalnym, między innymi jako instancja opiniodawcza w kształtowaniu lokalnej polityki przedszkolnej.

Jest to bardzo ważna przesłanka mówiąca o tym, jak duże znaczenie ma głos rodziców w środowisku lokalnym, i że ten głos może zarówno wpływać na jak i przyczyniać się do tego, że poszczególne gminy organizują ofertę przedszkolną w sposób najlepszy dla dziecka.

KOMISJE FUB MOGĄ BYĆ PARTNERAMI I WYNOŚIĆ SPRAWY NA NAJWYŻSZY POZIOM

Komisja rodziców do spraw przedszkoli (FUB) została utworzona na poziomie krajowym.

Komisje lokalne i gminne mają w FUB forum o zasięgu krajowym, gdzie mogą zwracać się ze sprawami dotyczącymi relacji między domem a przedszkolem. FUB może być partnerem wnoszącym sprawy do Dyrekcji do spraw kształcenia.

Skład komisji rodziców

ILOŚĆ CZŁONKÓW

Członków komisji gminnej można wybrać z przedstawicieli rodziców wchodzących w skład różnych przedszkolnych rad rodziców czy komisji współpracy. Liczba członków powinna zostać ustalona na podstawie wielkości gminy i ilości przedszkoli w danej gminie. W przypadku małych gmin, komisje rodziców mogą łączyć przedszkola ze szkołami, albo łączyć się z innymi gminami, jeśli liczba rodziców w przyszłej komisji w innym przypadku byłaby za mała.

SPOSÓB ORGANIZACJI KOMISJI

Formalny skład lokalnej komisji może wyglądać następująco:

- przewodniczący
- wiceprzewodniczący
- członek zarządu
- sekretarz
- zastępca członka
- skarbnik

ARENY DZIAŁANIA FUB

Areny, gdzie FUB może się pokazywać i komunikować:

- Strony internetowe gminy
- Facebook
- Organizacje pozarządowe, na przykład rodzice należący do mniejszości językowych i/lub rodzice dzieci wymagających pomocy
- Stałe spotkania i miejsca spotkań z kierownictwem gminy i na poziomie politycznym, odbywające się co pół roku

ZADANIA KOMISJI RODZICÓW

Jest wiele tematów i spraw, które FUB może poddać dyskusji i przekazać do rozpatrzenia, na przykład: w jaki sposób zadbać, żeby rodzice byli informowani o bieżących sprawach? Które sprawy są najważniejsze i nad którymi komisje rodziców powinny pracować? Jak doprowadzić do wielowątkowej dyskusji na temat programu i jakości w przedszkolu? Czym jest jakość w przedszkolu?

JAKIE SPRAWY MA ROZPATRYWAĆ KOMISJA?

Będzie ważne, żeby lokalne komisje skupiały uwagę na dużych sprawach dotyczących całej gminy, aktualnych dla wszystkich przedszkoli w gminie, niezależnie od ich właściciela. Mogą to być takie czynniki decydujące, jak:

- Wielkość grup przedszkolnych
- Ilość dzieci przypadających na dorosłego
- Ilość dzieci przypadający na pracownika z wykształceniem pedagogicznym
- Kompetencje personelu

Środki finansowe stwarzają warunki dla dobrej jakości, ale wspomniane czynniki są warunkami zapewnienia jakości w praktyce. Na jakość wpływają też czynniki budowlane.

Zaleca się wybierać sprawy na podstawie wydarzeń kalendarzowych, na przykład budżetu, rewizji planu rocznego, naboru, kompetencji i rozpoczęcia roku, czyli wydarzeń na stałe wpisanych w przebieg roku przedszkolnego.

Lokalna komisja rodziców może poprosić komisje współpracy SU i komitety rodzicielskie FAU z poszczególnych przedszkoli o nadsyłanie istotnych spraw o znaczeniu nadrzędnym.

Komisja rodziców może też przyjąć za podstawę plany spotkań i listy spraw Komisji Głównej do spraw dorastania, Rady gminy i/lub Zarządu gminy w poszczególnych gminach oraz wpisywać sprawy w porządek dnia własnych spotkań komisji.

TAK TO SIĘ ODBYWA W GMINIE KRISTIANSAND

Gmina Kristiansand utworzyła lokalną komisję rodziców dla przedszkoli w tej gminie. Komisja nazywa się Barnehageforeldretvalget (BAFU, komisja rodziców dzieci przedszkolnych). BAFU uczestniczy w procesach decyzyjnych w gminie, a droga rozpatrywanych spraw przebiega następująco:

1. Komisja współpracy w przedszkolach
2. Barnehageforeldretvalget (BAFU)
3. Dyrektor do spraw dorastania
4. Zarząd do spraw dorastania

To, na jakim poziomie sprawa ma zostać rozstrzygnięta, zależy od jej rodzaju. Sprawy o charakterze administracyjnym rozstrzygane są przez dyrektora do spraw dorastania. Większe sprawy rozstrzygane są politycznie w Zarządzie do spraw dorastania, ewentualnie z Zarządzie Miasta.

Model gminy Kristiansand może posłużyć za wzór lub dać wytyczne temu, w jaki sposób może przebiegać droga sprawy między lokalną komisją rodziców a administracją gminną.

JAK CZĘSTO ORGANIZOWAĆ SPOTKANIA?

To, jak często dana komisja będzie się spotykać, zależy od tego, jaką częstotliwość dana komisja uzna za stosowną i pożądaną. Najkorzystniej jest zwoływać spotkania przed lub po spotkaniach zarządu miasta/gminy, aby rozpatrywać sprawy, póki są świeże. W wielu gminach znaczyłoby to, że komisja ma się spotykać raz w miesiącu, co może być zarówno zbyt częste jak i zbyt rzadkie. Odbycie spotkania dwa do czterech razy w roku jest więc bardziej realistyczne i praktyczne.

STATUT

Dobrze by było, gdyby komisja rodziców sformalizowała pracę w postaci stworzenia statutu komisji, ale bez zbytej biurokratyzacji. Statut komisji może na przykład zawierać opis następujących tematów:

- Założenia
- Członkowie
- Spotkania komisji
- Referat i to, co ma zawierać
- Spotkanie roczne
- Komisja nominacyjna
- Budżet i księgowość
- Biegły rewident
- Grupy robocze (na przykład grupy ad hoc, w razie potrzeby)
- Zmiana statutu
- Rozwiązanie

"Jak nazwiemy dziecko"?

Lokalna komisja rodziców powinna obejmować zarówno rodziców z gminnych jak i prywatnych przedszkoli oraz być organem niezależnym. Komisja ma reprezentować wszystkich rodziców, których dzieci chodzą do przedszkola w ramach jednej gminy, więc nie powinna mieć żadnych politycznych czy własnościowych powiązań. Nazwa komisji powinna być jak najbardziej obiektywna, i z tego względu, krajowa komisja FUB proponuje, żeby komisje rodziców w gminach norweskich nazywały się FUB z nazwą gminy, na przykład FUB Oslo. W ten sposób, lokalne komisje będą przedłużeniem krajowej komisji FUB.

Zakończenie

Komisja rodziców do spraw przedszkoli wierzy w to, że rodzicom opłaca się stać ramię w ramię i mówić jednym głosem, który dotrze do decydentów, administracji gminnej oraz do specjalistów od poziomu przedszkola aż po szkołę wyższą.

Rodzice są najważniejszymi osobami w życiu dzieci, są też znaczącym partnerem do współpracy z przedszkolem, muszą się więc angażować i stać się naturalnym elementem wewnętrznego życia przedszkola.

Wykorzystaj tę możliwość!

FUB

TELEFON

22 05 90 70

ADRES DO KORESPONDENCJI: Postboks 9360 Grønland, 0135
Oslo

ADRES:

Schweigaards gate 15 B, 0191 Oslo

POCZTA ELEKTRONICZNA:

post@fubhg.no

ADRES INTERNETOWY:

www@fubhg.no

FOTOGRAFIE:

Okładka: Berit Roald/NTB scanpix

Strona 6, 8 i 12: Istockphoto

PROJEKT:

Tank